

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1932 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om pension åt förre tjänstemannen i riksbanken H. G. E. Wiechel.

I en inom andra kammaren av herr *Flyg* väckt motion nr 365, vilken hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har framställts förslag av innebörd att åt förre tjänstemannen i riksbanken H. G. E. Wiechel måtte beviljas en årlig pension av 1 666 kronor att utgå retroaktivt från den 15 juni 1929 under hans livstid.

Till stöd för detta yrkande har i motionen anförts bland annat följande:

»*Hugo Gustaf Emanuel Wiechel*, född den 12 mars 1889, har varit anställd i riksbanken från och med den 28 februari 1911 till den 15 juni 1929, vilken dag han på egen begäran erhöll avsked.

Under sin väl vitsordade tjänstgöring i banken hade Wiechel vid flera tillfällen nödgats begära längre eller kortare ledighet till följd av sjukdom (neuros). Så var fallet redan 1917, 1921, 1924 samt från den 25/11 1926—15/10 1927.

Förstörda nerver nödgade Wiechel att två år härefter ansöka om sitt avsked. Det var hans förhoppning, att en tid av fullkomlig vila skulle återskänka honom hälsa och möjlighet att därigenom erhålla en drägligare tillvaro med ökade utsikter att draga försorg om familjen. — Wiechels inställelse på tanken på ett nytt arbetsfält bevisas bäst av det förhållandet, att han ej ansåg lämpligt ansöka om avkortad pension vid sin avgång från banken, ehuru han ju dit under en följd av år inbetalt pensionsavgifter, men han ansåg, att »pension till följd av sjukdom» skulle menligt inverka, om han skulle bliva i tillfälle att söka sig utkomst på nytt.

Wiechels hälsotillstånd vid hans avgång från banken framgår av då utfärdad läkarintyg (Bil. Litt. A). Att hans förhoppningar på återvinnandet av hälsan slagit fel framgår desslikes av nu utfärdad läkarintyg (Bil. Litt. B).

Att W. genom sin sjukdom berövats möjlighet att dra försorg om sin familj, torde vara uppenbart, helst han icke besitter någon förmögenhet, utan under en följd av år haft ekonomiska svårigheter som tynga. — W:s familj, hustru och sex barn, födda åren 1911, 1915, 1916, 1918, 1920 och 1926, har härigenom råkat i en synnerligen svår situation.»

De i motionen åberopade läkarintygen äro av följande innehåll:

»Kammarskrivare *Hugo Wiechel*, som denna dag samt den 24. 12. 1926 av mig undersökts, har därvid befunnits lida av höggradig neuros (neurasteni), vilken sjukdom jag anser utgöra ett bestämt hinder för honom att

tills vidare sin tjänst förrätta. Med hänsyn till sjukdomens förlopp under den tid av c:a 2½ år, som förflutit sedan första undersökningstillfället, anser jag, att varaktig förbättring knappast kan förväntas, vilket härmed på begäran på heder och samvete intygas. Uddevalla den 5 juni 1929. Gösta Bernhoff, leg. läkare.»

»Att förre riksbankstjänstemannen Hugo Wiechel, som jag vid skilda tillfällen sedan 1926 vårdat, lider av neurasteni, för vilken sjukdom han under tiden 25/11 1926—15/10 1927 erhållit tjänstledighet, samt att herr Wiechel efter den 15/6 1929, då han slutade sin tjänst som kammarskrivare i riksbanken, varit arbetsoförmögen på grund av ovannämnda nervsjukdom intygas härmed på heder och samvete. Stockholm den 20/1 1932. Th. Julén, leg. läkare.»

Över ifrågavarande motion har utskottet inhämtat yttrande av *fullmäktige i riksbanken*. I nämnda yttrande, dagtecknat den 25 februari 1932, hava fullmäktige anfört följande:

Wiechel, som är född den 12 mars 1889 och den 28 februari 1911 inträdde i riksbankens tjänst, konstituerades och förordnades den 12 juli 1917 till tjänsteman i dåvarande registrators- och bokhållargraden vid avdelningskontoren samt beviljades, på därom gjord ansökan, den 6 juni 1929 avsked ur riksbankens tjänst från och med den 15 i samma månad.

Då Wiechel i berörda ansökan icke anhållit om pension, hade frågan härom icke varit föremål för fullmäktiges prövning.

Enligt en inom bankens revisionsavdelning upprättad promemoria skulle Wiechel, därest han vid sin avgång ur riksbankens tjänst beviljats pension enligt 9 § andra stycket i bestämmelserna ifråga om rätt till pension för ordinarie tjänstemän vid riksdagens verk, hava ägt att från och med ovanberörda den 15 juni 1929 uppbära pension till belopp, motsvarande tre fjärdedelar av pensionsunderlaget för tjänsteman i 16:e lönegraden, vilket belopp skolat för 17 bristande tjänsteår minskas med sju tton trettiofemtedelar; och skulle pensionen efter föreskriven avrundning hava utgått med ett årligt belopp av 1 260 kronor.

På sätt framgår av motionen i avskrift bilagda läkarintyg, hade Wiechel redan vid tiden för sin avgång ur tjänsten under flera år lidit av höggradig neuros (neurasteni), som utgjorde ett bestämt hinder för honom att tills vidare förrätta sin tjänst, varjämte varaktig förbättring knappast syntes kunna förväntas; och har Wiechel även, sedan han lämnat riksbanken, varit arbetsoförmögen på grund av nämnda nervsjukdom. Nyssnämnda uppgifter vinna ytterligare bekräftelse av ett den 9 innevarande februari utfärdat, till riksbanken överlämnat läkarintyg, varav jämväl framgår, att Wiechel allt framgent är helt arbetsoförmögen på grund av sin nervsjukdom.

Wiechel har på i motionen anförda skäl icke ansett sig böra anhålla om förtidspension i samband med sin avskedsansökan. Att under sådana förhållanden bevilja Wiechel pension nära tre år sedan han avgått ur riksbankens tjänst, anse fullmäktige skulle kunna leda till betänkliga konsekvenser.

Emellertid har Wiechel, enligt vad förenämnda läkarintyg giva vid handen, under flera år varit och anses numera även för framtiden arbetsoförmögen på grund av nervsjukdom. Under sådana förhållanden och då, såsom ock i motionen framhålles, Wiechel icke äger någon enskild förmögenhet,

saknar han möjlighet att draga försorg om sin familj, bestående av hustru och sex barn, därav fem underåriga. Enligt fullmäktiges mening föreligger här ett fall, där omständigheterna måste anses vara synnerligen ömmande. Fullmäktige finna sig därför kunna förordna, att i stället för pension ett årligt understöd av riksbankens medel beredes Wiechel. Då det emellertid icke torde vara helt uteslutet, att Wiechel, som endast är 43 år gammal, framtiden kan återvinna arbetsförmåga, anse fullmäktige, med hänvisning till riksdagens revisorers uttalande under § 55 i senast avgivna berättelse angående statsverket, det icke vara lämpligt, att ett dylikt understöd tillerkännes Wiechel för hans återstående livstid. Ifrågavarande understöd synes därför böra beviljas att utgå endast tills vidare samt fullmäktige erhålla riksdagens bemyndigande, att, så länge fullmäktige pröva omständigheterna därtill föranleda, utbetala understödet.

I avseende å det belopp, vartill understödet bör bestämmas, torde man böra utgå från vad Wiechel skulle hava ägt uppbära i pension, därest sådan kunnat beviljas honom jämlikt 9 § andra stycket gällande pensionsbestämmelser eller 1 260 kronor om året jämte därå belöpande dyrtidstillägg, för närvarande uppgående till 408 kronor. Fullmäktige föreslå såsom skäligt belopp 1 500 kronor om året, varå dyrtidstillägg ej må beräknas.

Understödet torde icke böra utgå för längre tid tillbaka än från och med innevarande års början.

Det vid fullmäktiges yttrande fogade läkarintyget har följande lydelse:

»Angående förre riksbankstjänstemannen Hugo Wiechel, som jag skött sedan 1926, får jag härmed på heder och samvete intyga följande: att herr Wiechel lider av neurasteni, för vilken sjukdom han under tiden 25/11 1926—15/10 1927 erhöll tjänstledighet från sin plats vid riksbanken, att herr Wiechel under våren 1929 fram till tidpunkten för hans avskedstagande (15/6 1929) led av djup depression med ångesttankar, samt att herr Wiechel sedan dess varit och allt framgent är helt arbetsoförmögen på grund av denna sin nervsjukdom. Stockholm den 9/2 1932. Th. Julén, leg. läk.»

Utskottet. Med hänsyn till de i ärendet åberopade särskilda omständigheterna har utskottet, om ock med någon tvekan, funnit sig böra tillstyrka, att åt Wiechel beredes något understöd från riksbankens sida i anledning av den anställning därstädes, som han — synbarligen på grund av nervsjukdom — lämnat före uppnådd pensionsålder. Av skäl, som bankofullmäktige i sitt yttrande angivit, vill utskottet ock förordna, att ett dylikt understöd beviljas att utgå allenast så länge fullmäktige finna omständigheterna böra därtill föranleda.

Vad angår storleken av det understöd, som utskottet alltså i detta fall vill tillstyrka, har utskottet ej funnit annan anledning till erinran mot vad bankofullmäktige i sådant avseende föreslagit än att understödet, i anslutning till hittills tillämpade grunder, lämpligen synes böra avvägas på sådant sätt, att dyrtidstillägg därå kan medgivas enligt vanliga regler. Med denna utgångspunkt har utskottet för sin del velat förordna ett belopp av 1 200 kronor årligen. Understödet torde böra åtnjutas från och med ingången av år 1932.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:365, må medgiva, att förre tjänstemannen i riksbanken Hugo Gustaf Emanuel Wiechel må från och med den 1 januari 1932, så länge fullmäktige i riksbanken pröva omständigheterna därtill föranleda, av riksbankens medel åtnjuta ett årligt understöd av 1 200 kronor.

Stockholm den 14 mars 1932.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm*,
Lindgren, Ström i Lidköping, *Stendahl, Berling** och *Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Lovén, Svensson* i Bettingetorp, *Wikström, Höglund* i Göteborg, *Ryberg* och *Carlsson* i Solberga.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.